

hållet oberoende diskontranta. Ty intet enskildt företag kan konkurrera med en Statsinrättning, som icke behöfver hafva någon vinst alls på sin rörelse. Det kan sägas, att detta är en vinst för det allmänna. Det vore så visserligen, om Statsbanken 1:o vore en depositionsbank för uppsamlande af alla lediga kapitaler och 2:o om den skulle lemna en lika lätt kredit, på lika små summor och med lika liten omgång, som en privatbank kan lemna den. Privatbanker äro för landet ett oafvisligt behof; och det vore af stor vigt, om Kejslerliga Hushållnings-Sällskapet skulle på detta behof och de hinder, som möta dess tillfredställande, fästa en Nådig Regerings uppmärksamhet.

10

Jag vågar slutligen förutsätta, att Kejslerliga Hushållnings-Sällskapet såsom det aldraväsentligaste medel för landtbrukets upphjelpande och för lättad afsättning af landtmannavaror anser anläggandet af jernvägar, främst i landets mest odlade och bördigaste delar. För deras erhållande torde åtminstone till en början intet annat hopp finnas, än Regeringens mellankomst.

Ödmjukast anhållande, att Kejslerliga Hushållnings-Sällskapet täcktes med öfverseende upptaga dessa endast om min goda vilja vittnande, säkert till stor del öfverflödiga anmärkningar, har jag äran med djupaste vördnad framhärda.

20

*Kejslerliga Hushållnings-Sällskapets
aldrödmjukaste tjänare
Joh. Wilh. Snellman.*

35 1858.

Litteraturblad n:o 1, januari 1858

30

En nyårsönskan till bladets ärade läsare kommer mot bruket sentida. Hvarje årets dag är dock äfven en nyårsdag, och det hjälper föga, om menniskan blott engång om året skulle ångra sina fel och besluta bättring. Endast de oundvikliga skiftena i menskliga lifvet hafva sina bestämda årsdagar af stor glädje eller stor sorg, från hvilka menniskan tvingas att datera en ny tid. Det är dessa sorgens tidskiftande dagar, menniskan förlåtligen så gerna skjuter ifrån sig; och det är väl god lycka dertill de sedvanliga nyårshelsningarne skola tillönska. Önskningsarnes maktlöshet, att dem afvända, har i förening med den egoism, som låter hvar och en hafva nog af egna fröjder och sorger, gjort dessa nyårshelsningar till ett tomt och tanklöst ljud, från hvars upprepande man derföre nu köper sig fri med några slantar. Det vore visst större skäl, att i stället för »lycka till!» säga »gör bättring!» Men det är menniskorna till heder att befara, att känslan af egen skralhet skulle göra den senare helsningen lika ledsam att uttala, som medvetandet om likgiltigheten för nästans fröjd och sorg gjort den förra.

40

Tidningarne hafva, som bekant, icke ännu begagnat utvägen att köpa sig fria från nyårshelsningen. Hos dem råder en ömhet för läsarens välgång, hvilken knappt nog finner ord att rätt uttala sig. Att den är uppriktig, kan icke heller betviflas. Ty det finnes väl ingen ibland dem, som icke önskar, att de gamla läsarene måtte florera till Methusalem's ålder, och att nya läsare derunder måtte vexa upp till tusende sinom tusen. Ja de skulle väl äfven med godt medvetande kunna tillägga helsningen: »bättren eder!» Ty sträfvandet till förbättring hos

50

dem sjelfva är synligt redan, förrän nyåret stundar, vanligen äfven ett godt stycke in på detsamma. Hvarje periodiskt blad har dessutom det ovärderliga företrädet, att kunna rigta sina önsknings till allt folk och låta dem bära vittne om en ömhet för fädernesland och mensklighet, hvilken det icke är hvar man gifvet att hysa, än mindre att uttala. Och den, som är i denna lyckliga belägenhet och i en nyårshelsning behörigen begagnar den, måste väl sjelf deraf känna sig upplyftad och tillfredsstäld. Genom en sådan helsning må minst ett halft års arbete anses vara unnangjordt.

10 Vi bedja läsaren benäget förstå halfqväden visa och anse våra välönsknings vara i det föregående framförda. Tyvärr torde dock vid årsskiftet ingen förbättring kunna hos bladet spörjas. Hvad Red. anser därför, ett ökad utrymme, läser lända bladets framgång till föga fromma, emedan det motsvaras af ökad anspråk på ersättning. Likväl kunna vi icke motstå hågen, att börja årgången med nedanstående bättringspredikan.

20 Många omständigheter vittna derom, att i Finland under de sistförflutna åren en ansträngning framåt skett, så på det andliga gebitet som på det materiela. Saima kanal, jernvägen, de i större skala påbörjade mossuttappningarne, de nya ångbåtsbolagen, hvalfiskfångsten, nya assurancesbolag, nya hushållningssällskap m. m. vittna om, att de materiela intressena i landet hafva sina representanter, som förmå uppfatta dem i form af det allmänna bästa. Nya lärareplatser vid universitetet, nya elementarläroanstalter, ökad antal lärare vid flera gamla, förberedande åtgärder för folkskolors inrättande, en tillvexande folklitteratur, de Finska tidningarnes ökade antal och spridning, och äfven en något ökad verksamhet hos bokpressen öfverhufvud synes bevisa, att också de andliga intressena blifvit bevakade och ega sina verksamma vänner.

30 Men ser man på det uppräknade, finner man, hvad som i sjelfva verket kan vara föga öfverraskande, att det mesta och förnämsta är ett verk af landets styrelse, jemförelsevis litet en frukt af de styrdas samhällsanda och ansträngningar. Det förstås, att äfven hvad från styrelsen utgår är Finsk mans tanke, af Finske män utarbetas och utföres. Deribland finnes nu ett och annat, som redan genom den materiela tillvaron är en vinst för landet. Men öfverhufvud erfordras för gagnet af, hvad en styrelse vill och kan uträtta, hos folket och närmast hos de samhällsklasser, hvilkas verksamhetsområde företaget

40 gäller, en insigt och en håg, som sätter dem i stånd att till landets fördel begagna de utvägar, styrelsen förberedt. Saknas en sådan håg och insigt, så arbetar styrelsen mer eller mindre förgäfves.

Ett folk kan icke motvilligt drifvas till välbefinnande och bildning. Det tillhör outplånligt menniskonaturen, att känna sig lycklig endast i sitt eget fria val. Sjelfva denna frihet utgör människans största lycka. Det högre välståndet, den högre bildningen hafva som lycksalighetsmedel i sjelfva verket endast derigenom värde, att de vidga kretsen för det fria valet och den fria verksamheten; såsom denna frihet åter frambringa välstånd och bildning, emedan den genom dem finner sin

50 tillfredsställelse. Der nu en sådan fri verksamhet icke träder styrelsens åtgärder till möte, der måste dessa, äfven om de utgå från de mest lofvärda afsigter, förfela sitt ändamål.

Se vi till, hvad som på det andliga området inom fäderneslandet sker, så röjes mångfaldigt frånvaron af både håg och förmåga till en mera

betydelsefull verksamhet. Det är känt, en andlig rörelse har föregått inom kyrkan. Verkningar af densamma torde här och der förspörjas i mängdens lefverne och sed. Men vill man söka spåren deraf i det offentliga, i vetenskapen och litteraturen, eller i reformerade institutioner, söker man dem nästan förgäfvnes. Några öfversättningar af Luthers och andras skrifter, några stridskrifter, väl icke alla utan värde, men dock utan högre och varaktigare betydelse – det är allt. Ur denna rörelse har icke utgått ens en kandidat för en lärostol vid universitet, knappt nog en religionslärare för elementarundervisningen, icke ens någon bestående folkskola¹ och några folkskollärare. Detta bevisar för en slapphet hos denna rörelse, som är för våra förhållanden betecknande. Den har dock det företräde, att, sådan den varit, hafva varit en yttring af någon håg hos Finska folket sjelft, oberoende af all impuls från de styrande kyrkliga myndigheterna. Finska bönder hafva varit dess första och väldigaste apostlar.

Lika frivillig men vida mera fruktbarande har den specielt nationela rörelsen visat sig vara, hvars mål är nationalspråkets höjande, dess återinförande i sina naturliga rättigheter, och en Finsk nationallitteratur. Denna rörelse har dag för dag vunnit i område; den räknar numera sina representanter bland män i skilda samhällets värf och har redan stödet af en talrik, för de eftersträfvade resultaternas värde begriplig och för dem nitälskande allmänhet. Den har framför den förstnämnda öfverhufvud den stora fördelen, att ega en framtid. Närmast afseende en ny form för den intellektuella bildningen, är det naturligt, att den bland de vetenskapligt bildade har sina målsmän, – och det är en glädjande företeelse, att den småningom synes vinna fast fot i läroverken, såsom också sträfvandet härtill är en hos densamma riktig instinkt. Likaså har den bemäktigat sig publiciteten, till bevis på, att, hvad i dess anda offentligen säges, finner genklang vida omkring. Hos landets borgerskap har den icke förmått skaffa sig inträde. Orsaken dertill, att den industriidkande klassen icke mäktar förstå, hvad dock den obildade bondens känsla lärer honom, kan icke vara någon annan än den, att sagde stånd i landet icke eger en bildning, som kunde moderera den kosmopolitiska och för nationaliteten jembörelsevis likgiltiga anda, hvilken i alla länder tillhör dess yrke. Detta förhållande är för ifrågavarande sträfvandes framgång högst menligt. Betraktar man likväl allt, som i följd af det nyvaknade nationalmedvetandet skett för främjandet af Finska språkets studium och användning, de vid universitetet för detsamma inrättade lärareplatserna, införandet af dess lärande i skolorna, fordringarne på någon insigt deri vid embetsexamina och senast dess delvisa erkännade såsom undervisningsspråk, måste man medgifva, att denna rörelse bevisat sig ega en reformerande kraft, som väl småningom skall göra sig gällande äfven hos de likgiltigaste. Dess väsentligaste brist röjer sig dock på dess egentligaste fält, inom sjelfva litteraturen. Det synes, som om arbetet att vinna värde öfver språket, utreda dess lagar och göra det i skrift användbart, skulle medtagit dess uppoffrande odlars alla krafter. Man kan säga, att den Finska litteraturen ännu röjer mera bemödandet att skriva, än bemödandet att producera något i och för sig värdefullt. Det vore beklagligt, om man icke i en snar framtid bland de Finska litteratörerna skulle återfinna äfven representanterna för den högsta intellektuella bildningen, för den vetenskapliga. För att undvika hvarje skynt af

¹ Söndagsskolornas inrättande likasom deras snara förfall tillhör blott till ringa del pietismen.

förnärmande mot dem, som arbetat för Finska litteraturen, kunna vi enkelt förklara vår mening derhän, att man bör hoppas, att män med insigt i Finska språket och förmåga att behandla detsamma måtte intaga universitetets lärostolar.

10 Ty det är i denna punkt, som äfven i öfrigt en svaghet i den yngre generationens håg och sträfvan den röjer sig. Lärostolarnes antal är förökadt, litterära understöd äro anslagna, t. o. m. ett icke ringa antal docentarvoden ingå i universitetets stat. Men likväl är antalet af dem, som egna sig åt vetenskapens tjänst, ringare än förr. Det är föga hugneligt, att dock hvarje profession med någon inhemsk man besättes. En ledig embetsmannalön plägar just icke sakna en hugad sökande. Och likväl har det inträffat, att professioner i årtal stått lediga – detta, sådant förhållandet engång är, å andra sidan ett hedrande bevis för frånvaron af endast kallelse till kvartalernas lyftande. Men det har öfverhufvud kommit derhän, att endast undantagsvis flera sökande till en ledig profession anmäla sig. Och docenternas antal vid universitetet blir, all pekuniär uppmuntran oaktadt, mindre och mindre. Vetenskapen fordrar, om något i verlden, en oegennyttig kärlek – en kärlek, vid hvilken den enda tillåtna egennyttan är den ädla ärelystnaden, att 20 förtjena ett i mänsklig mening odödligt namn. Det ser ut, som skulle denna kärlek och denna ärelystnad vikit från vetenskapen, och som man hade att söka det uppoftande, det materielt obelönade sträfvan det på den Finska litteraturens sida. Det önskvärda för framtiden är, att det ena måtte göras, det andra icke underlåtas, att den inhemska vetenskapen och nationallitteraturen måtte, så vidt ske kan, förenas i samma sträfvan. Eljest skall hvardera för sig komma att sakna förmågan af en högre utveckling: vetenskapen sakna patriotismens värma, nationallitteraturen vetenskapens ljus.

30 Vi befara, det förhåller sig verkligen så, att vindskammaren och den luggslitna rocken i historien om vägen till vetandets ära numera blifvit en saga. Man vill i tid hafva fullt upp: man afundas statsråden deras lakejer och komerseråden deras solida stenhus. Det synes vara ondt om ungt folk, som tänker på den tid, då stenhuset ramlat, och generationer af statsråd och lakejer »försvunnit i obekanta öden». – Vi betvifla visst icke, att ju unga män finnas, som hålla tal om denna tid och föra sig så, som om den vore närvarande. Men vi känna verkligen föga af sådana, som i vetenskapens tjänst för sagde tid arbeta, lemmande sitt arbete och sin fortsatta andliga tillvaro på jorden i Herrans hand.

40 Medgifvas måste, att landet för universitetet, för sitt enda vetenskapliga institut – och flera kunna icke finnas – gjort i det närmaste allt, hvad det i förhållande till sina tillgångar för detsamma göra kunnat och kan. Fonder, bygnader, inrättningar och samlingar äro rika. Lärareplatsernas antal – 30 ordinarie professioner – är åtminstone icke inskränkt, aflöningen i jembörelse med förhållandet i andra länder försvarlig, pensioneringen frikostig. Men med allt detta visar sig en förundransvärdt ringa håg för den akademiska banan. Man kunde säga: vetenskapen kräfver för sina idkare liberalitet i det andliga jemte den i det materiela. Men det är fara värdt, att pekandet härpå endast utgör ett uttryck för de obotfärdigas förhinder. Man behöfver icke se 50 sig vida omkring i ett antal andra länder och i alla länders historia, för att lära, att forskningen allestädes haft och har sig rolen ålagd, att bryta sig en väg genom mötande hinder. Dess kall är, att frambringa det nya, och det gamla i hvarje form fyller endast sin bestämmelse och lyder sjelfbevarelsens drift, då det icke utan strid låter sig af nya skapelser utträngas. Det hörer visserligen en upphöjd liberalitet till

insigten deri, att, der blicken först öppnar sig för vetandets omätliga fält och dess än mera gränslösa förhoppningar, icke samma belåtenhet i det gifna, förhandenvarande kan finnas, som hos en vid kvartalernas regelmessiga uppbärande grånad assessor, eller hos en, på den jemna dagliga trafiken lefvande minutör. Men det utgör å andra sidan den uppåtsträfvande förmågens pröfvosten, att af inga tryckande förhållanden nedslås; och den manliga hågen bevisar ytterst sin art derigenom, att den i hvarje tid, i hvarje samhällsskick vet att finna ett utrymme för sin verksamhet.

Går man från den rent vetenskapliga verksamheten och den högre vetenskapliga undervisningen till den elementära, finner man visserligen lika litet någon större liflighet och nitälskande kärlek för sak, såvidt de röja sig utom skolväggarne; men det är dock glädjande veta, att unga män med insigt och förmåga fortfarande egna sig åt den föga lockande skolbanan, och att ett och annat läroverk verkligen gjort sig känt för framstående duglighet¹. Här brister i institutionerna ett väsentligt moment, ett praktiskt pedagogiskt institut, ett lärare-seminarium. Pedagogiken är en mager vetenskap. Hvad dock den nya skolordningen föreskrifver om dess inhemtande för blifvande lärare, kan hafva sin nytta med sig, om verkligen engång någon person i landet skulle låta finna sig, som ville egna sig åt denna vetenskap, och den komme att vid universitetet föredragas. Det kunde anses för ett tidens tecken, att bland landets många skolmän ingen visar håg, att sträfva till den lediga professionen i pedagogik. Men man upphör att häröfver förundra sig, då man kommer ihåg, att den är en »teologisk» profession, hvars innehavande förutsätter teologisk grad. Ty man måste antaga, att den religiösa håg, som råder hos de i den sakrosankta fakulteten graduerade, icke kan lemna rum för en så verldslig nitälskan, som den för den allmänna undervisningens höjande. Skolförfattningarnes föreskrift vidare, att blifvande lärare skola tjenstgöra ett år, förrän de erhålla fullmakt, angår uppenbarligen endast fullmaktens datum. Ty i all tid har det varit förhållandet, att en stor del nybörjare tjenat som vikarierande lärare, och en 20 år bortåt, att de öfriga såsom ordinarier tjenat första året för pensionskassans räkning mot förknappad aflöning. Den praktik, dervid vinnes, upphör icke att vara slentrianens derföre, att den numera regelbundet skall förvärfvas utan fullmakt. Under antydda förhållanden är det föga förunderligt, att skollärarene som sådane icke hafva någon röst i skolväsendets och undervisningens ordnande, ja att de med likgiltighet synas mottaga hvarje omstöpning deraf. Förunderligare är, att likväl nu och då en ny lärobok har någon skollärare i landet till författare.

Den tid, då landets skolmän skola söka något föreningsband sig emellan, för att inbördes lifva intresset och reda öfvertygelserna, och då bland dem män skola uppstå med det pedagogiska anseende, att man åtminstone tvekar vid reformer, som hos dem icke finna något understöd, – synes ännu vara långt borta. Med hvilket nit folkskolväsendet kommer att omfattas från lärostandets sida, skall väl en snar framtid utvisa.

I de materiella sträfvandena, som för tiden egentligen skola utgöra det stora framskridandets sida, och som äfven i Finland synas vilja taga

¹ Vid universitetet, der man kan bedöma tillståndet endast vid gymnasierne, har man den åsigten, att de gymnasier lyckats bäst, hvilkas lärare icke äro konsistorialer.

rolen af de nära nog allena saliggörande, just i dessa röjes här öfverallt bristen på andligt underlag och på en andlig rörelsekraft.

Handeln och industrin stå väl redan genom sin art utöfver vildens sträfvan, att fylla kroppens nödtorftigaste behof. De förutsätta någon bildning icke blott för sitt utöfvande, utan redan för att företagas. Deras idkare icke blott bereda andra tillfälle att tillfredsställa en mängd behof, som civilisationen skapat, utan de föras äfven sjelfva af sådana behof att sträfva och arbeta. Den bildning, dessa behof förutsätta, är alltså en andlig rörelsekraft för det materiela sträfvet.

10 Der dock detta icke af andra andliga krafter uppehålles, blir resultatet njutningslystnad, frosseri och sedeslöshet – eller om af temperament, vana eller grundsats njutningen inskränkes, simpel glädje af att ega och besitta, dumt penningehögmod och låg girighet. Såsom i verldsordningen äfven eljest det onda kan leda till något godt, så kan äfven vinstbegäret föra affärs mannen till nya och stora företag, gagnande för land och rike. Men detta tillhör då undantagen. Regel blir en sådan företagsamhet, endast der en ädel ärelystnad finnes, att vara verksam i stort och att grundlägga något varaktigt, insitutioner för handel och

20 näringar, som verka gagneligt i en lång framtid, någon affärsrörelse, som höjer välståndet på en ort, i en stad, i ett landskap, genom exemplets makt i ett helt land. Denna ärelystnad kan hafva endast en källa, patriotismen.

Vi vilja icke underskatta, hvad som i landet sker och skett, bevisande, att denna högre andliga eggelse icke heller bland näringsståndens alla medlemmar saknas. Men man torde icke med något skäl kunna antaga, att den hos landets handlande, fabrikanter, och handverkare såsom samhällsklass – skulle i någon märkligare grad röja sig. Dess frånvaro bevisar sig tvärtom uppenbart nog i den ringa hågen för alla företag, som icke lofva snar och omedelbar vinning, och i det ringa

30 personliga deltagande, man i sagde klasser i allmänhet egnar åt bestående föreningar för allmänt gagn. Ja vi skulle tro det utan orättvisa kunna påstås, att hos landets handlande och industriidkare såsom klass patriotismen ännu icke sträcker sig öfver medvetandet att tillhöra denna jordtorfva, som man kallar Finland, icke till medvetandet att tillhöra en nation, som kallas den Finska. Ingen samhällsklass i landet har mindre än den varit berörd af det enda nationela sträfvan, som vittnar, att ett Finskt folk finnes, det för nationalspråkets höjande ur dess sekler långa träldomstillstånd. Man kan knappt

40 fordra, att den skulle hysa något intresse för uppkomsten af en nationallitteratur; ehuru visserligen i mera civiliserade länder nationallitteraturen just bland denna klass har sina talrikaste älskare och älskarinnor. Men det gifves många andra vägar, på hvilka dess patriotism, om den funnits, äfven med afseende å denna rörelse kunnat gifva sig tillkänna. Man känner intet spår häraf.

Det anförda kan med en ganska inskränkt reservation tillämpas äfven på jordegare, tillhörande den bildade klassen. De äro mindre än städernas borgerskap i tillfälle att uppträda för något gemensamt ändamål; men der tillfället manat dem dertill, har hågen visat sig vara ingen eller ringa. En tidning har på det naivaste uttryckt den allmänna slöheten och hjälplösheten i förslaget, att styrelsen borde fösa ihop vederbörande till gemensama industriela företag och gifva penningarne dertill.

50

Det är troligt nog, att, ehuru svårt det vore, att för en industriidkare bevisa, att patriotismen och en specielt Finsk patriotism skulle öka hans välstånd, likväl mången bland denna samhällsklass torde anse det

anförda för orättvist och förnärmande. Vår afsigt med det sagda, är likväl en helt annan. Vi äro verkligen af den tanke, att om patriotismen icke ökar näringsklassens allmänna rikedom och välstånd, det icke alls är värdt, att denna klass söker bråka sig till en så gagnlös själsprydnad. Det är också för hela den historiekunniga menskligheten ett afgjort faktum, att t. ex. Englands och Hollands, Belgiens och Hansestädernas köpmanskap m. m. icke utan lefvande patriotism skulle bragt sig till välstånd och makt, en makt, som från England's handels- och fabrikskontor herrskar öfver jorden – och som platt icke är penningens, utan patriotismens. Ty den förra vore den senare förutan ett dödt pund. Å andra sidan står vår afsigt långt ifrån syftet att nedsätta och förebrå. Det är tvärtom vår lifligaste öfvertygelse, att nationaliteten först då har en vigt, när de stora materiela intressena föra dess talan. Detta blad, hoppas vi, skall aldrig befinnas fränkänna den vetenskapliga forskningen och den litterära verksamheten deras prioritet. Ty det är dock andens arbete, icke oxarnes, åsnornas och machinernas, som gör verldshistorien. Men det andliga arbetet verkar för sig blott att reformera opinionerna; den nödvändiga fyllnaden dertill ger det materiela arbetet, som i öfverensstämmelse med dessa opinioner reformerar lifvet, den praktiska verkligheten. De materiela intressena röra sig i det verkliga närvarande; och det är till dem de andliga hafva att vända sig, om de icke skola stanna vid diktens tjusande drömmar om en tid, som varit eller kommer, utan att dock hvarken vara eller komma. Våra anmärkningar angå derföre lika mycket dem, som föra nationalitetens talan och i litteraturen för den arbeta, som dem, hvilkas öron för denna talan ännu icke öppnat sig.

Dessa antyddade förhållanden kunna icke anses alltför oväntade, böra således icke heller vara nedslående. Men kan icke förundra sig deröfver, att ett folk, som i sekler icke handlat eller kunnat handla för sig sjelf oftare, än då yttersta nöd gjort dess beherrskare hjälplösa, icke inom en mansålder kan höja sig till en lifligare sjelfverksamhet och till den sjelfkänsla, den förutsätter. Finska folket befinner sig i denna belägenhet. Det är för detsamma ännu en ny och ovan sak, att tänka och handla för sig sjelf. Förmågor och insigter i lagstiftning och administration kunna lika litet vexas upp såsom svampar ur jorden, som förmågor och insigter för skapandet af en nationel vetenskap och litteratur, och för bedrifvandet af en industri, stödd endast på landets egna kapitaler och tillgångar och väljande sina egna, efter landets och folkets art och lynne afpassade banor. Ut i allt sådant fordras traditionela grundsatser och en traditionel praktik, ur hvilka det nya må kunna utveckla sig. I Finland är ännu först fråga om, att grunda en sådan tradition.

Det behöfver icke påpekas, huru all utveckling försvåras för hvarje lydfolk, och huru Finlands yttre ställning påkallar särskild insigt och vis omtanke, för att påfinna de banor, uppå hvilka de nationela sträfvandena kunna leda till ett praktiskt mål. Man finner det ganska enkelt, att tänka och säga, att det, som höjer landets materiela välstånd och andliga kultur, det är nationelt, och sträfvandet derför är patriotiskt. Men frågan är just den att inse, hvad som verkligen höjer det ena och den andra. Den, som tror, att dertill endast behöfves något, som liknar, hvad andra civiliserade nationer ega och göra, den saknar i sjelfva verket denna insigt. Det är den anda, som fört dessa nationer till, hvad de besitta, hvilken är det besittningsvärda, och denna anda är nationalandan. Der den finnes lefvande och verksam, der äro civilisationens välgörningar dess gifna frukt. Civilisationen är dess eget

verk, hvori den kommer till medvetande om sig sjelf. Der sträfvandet till detta medvetande icke hos ett folk finnes, der kunna välstånd och bildning icke finna ett fäste.

J. V. S.

36 NIEBELUNGERSAGAN, DRAMATISERAD AF GEIBEL.

10 *Litteraturblad n:o 1, januari 1858*

Samtidigt med mottagandet af ofvan införda förtjenstfulla framställning läsa vi i ett utländskt blad en anmälan af *Emanuel Geibel's »Brunhild eine Tragödie aus der Niebelungensage.»* Denna dramatisering vore, om den verkliga eger det värde referenten tillägger den, en intressant företeelse äfven i det hänseende, att man ännu icke känner något lyckadt försök af samma art. Folkepernas karakterer och händelser hafva icke heller ansetts egnade för dramatisk behandling. Deras personligheter tåla icke gerna vid, att i deras görande och låtande inlågges den moderna bildningens känslor och reflexioner såsom handlingen motiverande.

Den ifrågavarande anmälan lyder, som följer:

37 FINSKA EMIGRATIONEN I SVERIGE.

Litteraturblad n:o 2, februari 1858

30 Det nedanstående skall förklara denna för läsaren kanske oväntade rubrik.

Då vi mottogo de i detta nummer införda verser på Nervanders dödsdag¹, var naturligen den första känslan vid deras genomläsande den af nylifvad sorg och saknad. Deri blandade sig reflexioner öfver, huru litet äfven den rikast begåfvade individs lif och sträfvande hafva att betyda, der Försynen ställt hans vagga och graf och utstakat den korta banan mellan dem på en jord, som ännu tillhör vildmarken, och bland ett folk, för hvilket andens arbete ännu är barnets svaga försök att resa sig upp på egna fötter, der den allmänna anda, som borde höja individen och stärka hans krafter, är lika ringa, som mottagligheten för hans ansträngningars frukter är svag.

40 Bittert är det att tänka, huru litet Finland vet om en dess så utomordentligt begåfvade son som Nervander. Man tager fram hans »Skrifter», »utgifna till minne för landsmän», läser i dem sida för sida, blad för blad, och tänker: finnes icke här ämne nog till eftertanke och högre njutning för hvarje bildad menniska? Lefver och röres icke här en ande, hvilken ett så ringa folk, som det Finska, borde skatta för en lycka att räkna bland de sina? Och förläggaren svarar till dessa frågor: upplagan ligger osåld, en lastvara i magasinerna. Man frågar sig: hvar finnas Nervanders efterlemnade beräkningar för bevisandet af hans snillrika bestämning angående solens rörelse kring dess axel och dess irradiation? Har Finland ingen ung man, som finner ära nog i att fullända dessa en så utmärkt landsmans arbeten, som eger pietet nog, att anse sådant för en pligt mot sitt fädernesland och mot den för tidigt

¹ Numret utdelas i Mars.